ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobců: **a) M. H.**, **b) A. H.,** obou zastoupených JUDr. Petrem Živělou, advokátem se sídlem Puškinova 5, Vyškov, proti žalovanému: **Vrchní státní zastupitelství v Olomouci,** se sídlem tř. 17. listopadu 44, Olomouc, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 2. 2009, čj. 22 Ca 62/2009 - 14,

takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 2. 2009, čj. 22 Ca 62/2009 - 14, **se zrušuje.**

II. Žaloba **se odmítá.**

III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Žalobci se domáhali žalobou podanou u Krajského soudu v Brně vydání rozhodnutí, jímž by byla žalovanému uložena povinnost „*ve věci č. j. 4 SPR 18/2008 ze dne 28. 7. 2008 ... pokračovat v řízení z moci úřední*“.

II.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 26. 11. 2008, čj. 30 Ca 244/2008 - 11, postoupil věc Krajskému soudu v Ostravě jako soudu místně příslušnému.

Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) usnesením ze dne 19. 2. 2009, čj. 22 Ca 62/2009 - 14, žalobu odmítl. V záhlaví usnesení označil jako žalobkyni pouze M. H., A. H. jako jejího obecného zmocněnce, v rámci odůvodnění hovoří o žalobkyni v jednotném čísle. Usnesení odůvodnil tím, že státní zastupitelství, jehož působnost je vymezena zákonem č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, není orgánem, který by rozhodoval ve správním řízení o právech a povinnostech fyzických či právnických osob. Charakter státního zastupitelství jako správního orgánu nelze podle krajského soudu dovodit ani z Ústavy. Ve věci proto není dána pravomoc

správních soudů obecně vymezená § 4 s. ř. s. Krajský soud nad rámec nutného odůvodnění dodal, že se v projednávané věci nemůže jednat o nečinnost žalovaného i z toho důvodu, že při vyřizování stížnosti žalobkyně bylo postupováno v souladu s § 16b zákona o státním zastupitelství.

III.

Žalobci (stěžovatelé) brojili proti usnesení krajského soudu kasační stížností.

Namítli především nicotnost napadeného usnesení s tím, že žalobu podali oba, zatímco ve výrokové části usnesení je uvedena pouze žalobkyně a).

Dál uvedli, že „*ve spise č. j. 1 VZT 91/2008 vystupují jako oznamovatelé, poškození a veřejnost. Proto se dne 28. 7. 2008 dostavili na VSZ, aby zjistili, z jakých podkladů vycházelo VSZ o odložení podání sepsané na NSZ dne 4. a 10. 6. 2008. Pan JUDr. Jiří Žampach úmyslně jako osoba znalá práva, osoba rozhodující o základních právech občanů, bránil stěžovatelům v právu na informace a právu účastníkům řízení nahlédnout do spisu 1 VZT 91/2008, aby kryl nezákonné jednání osob a ztížil žalobcům v prosazování práv. Tím porušil práva žalobců 1) a 2) zaručených Ústavou České republiky, Listinou základních práv a svobod, zákonem č. 500/2004 Sb., zákonem č. 140/1961 Sb., zákonem č. 141/1961 Sb. a zákonem č. 283/1993 Sb.*“. Stěžovatelé dodali, že krajský soud má dostatek pravomocí pro rozhodování v dané věci a žaloba netrpí neodstranitelnými nedostatky, pro něž by musela být odmítnuta. Závěrem ocitovali řadu článků Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Ústavy a Listiny základních práv a svobod, které podle nich krajský soud porušil.

IV.

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že není podstatné, že stěžovatelé výslovně nepodřadili stížní důvody žádnému z ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Z obsahu kasační stížnosti je totiž zřejmé, že namítají důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který ostatně v posuzované věci jako jediný připadá v úvahu.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Zjistil přitom, že usnesení krajského soudu je nepřezkoumatelné. V záhlaví žaloby je uvedeno: „*Žalobce :1) M. H., ...Zastoupená obecným zmocněncem 2) A. H., ...*“. Z tohoto označení nemuselo být bez dalšího patrno, zda je A. H. označen také jako žalobce, nebo pouze jako obecný zmocněnec M. H. Z žaloby jako celku je ovšem zřejmé, že A. H. byl rovněž žalobcem, jak vyplývá z užívání množného čísla pro žalobce a obratů jako např. „*dne ... bylo doručeno žalobci 2) rozhodnutí*“. Rozhodl-li za této situace krajský soud o odmítnutí žaloby pouze ve vztahu k M. H., přičemž i z odůvodnění usnesení je zřejmé, že se nejednalo pouze o písařskou chybu, zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností, k níž musí Nejvyšší správní soud přihlédnout i z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Ostatně, stěžovatelé tuto vadu usnesení krajského soudu vytkli, byť se domnívali, že vede k nicotnosti.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval tím, zda byly v řízení před krajským soudem dány důvody pro odmítnutí návrhu (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Z listin založených v soudním spisu vyplývá, že dne 28. 7. 2008 stěžovatelé u Vrchního státního zastupitelství v Olomouci do protokolu o podaném vysvětlení uvedli, že podávají podnět k šetření, zda nedošlo ke zneužití pravomoci veřejného činitele podle trestního zákona § 158 z důvodu, že jim JUDr. Žampach úmyslně neumožnil nahlédnout do spisu 1 VZT 91/2008. Vrchní státní zástupkyně sdělila stěžovatelům přípisem ze dne 7. 8. 2008, sp. zn. 4 SPR 18/2008, že jejich podání ze dne 28. 7. 2008 vyhodnotila jako stížnost na chování státního zástupce, kterou shledala nedůvodnou a proto ji odložila. Podáním ze dne 22. 7. 2008 se stěžovatelé odvolali proti sdělení vrchní státní zástupkyně, o podaném vysvětlení ze dne 28. 7. 2008 přitom hovoří jako o trestním oznámení. Nejvyšší státní zástupkyně dopisem ze dne 10. 9. 2008, sp. zn. 10 SPR 8/2008, sdělila stěžovatelům, že v postupu státních zástupců Vrchního státního zastupitelství v Olomouci neshledala porušení zákona a podnět stěžovatelů proto odložila jako nedůvodný.

Nejvyšší správní soud, podobně jako předtím krajský soud, především konstatuje, že státní zastupitelství, jehož pravomoc je vymezena zejména § 4 a § 5 zákona o státním zastupitelství, není orgánem, který by ve správním řízení typicky rozhodoval o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. Jinými slovy, byť se jedná o součást moci výkonné, státní zastupitelství zpravidla nerozhoduje jako správní orgán [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Jakkoliv nelze vyloučit rozhodování správních soudů i ve vztahu ke státnímu zastupitelství, např. v návaznosti na práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, v obecné rovině se bude jednat - s ohledem na vymezení pravomocí státního zastupitelství podle zákona o státním zastupitelství, o výjimečné případy.

Nyní posuzovaná věc takový případ nepředstavuje. Stěžovatelé se podanou žalobou domáhali, aby žalovaný v návaznosti na jejich vysvětlení (trestní oznámení) ze dne 28. 7. 2008 pokračoval v trestním řízení. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu přitom ze soudního řádu správního ani z žádného jiného zákona nevyplývá, že by správním soudům byla založena kompetence rozhodovat ve věci samé v soudně trestních věcech, přezkoumávat postup orgánů činných v trestním řízení nebo prošetřovat a vyřizovat stížnosti na jejich tvrzený nesprávný postup [srov. usnesení ze dne 21. 8. 2003, čj. Na 579/2003 - 10, www.nssoud.cz, rozsudek ze dne 27. 10. 2005, čj. 6 As 58/2004 - 45, č. 1407/2007 Sb. NSS, rozsudek ze dne 28. 4. 2005, čj. 2 Aps 2/2004 - 69, č. 623/2005 Sb. NSS, či přímo ve vztahu ke stěžovateli b) rozsudky ze dne 23. 7. 2008, čj. 8 As 28/2008 - 29, a ze dne 30. 7. 2008, čj. 8 As 30/2008 - 27, www.nssoud.cz]. Nejvyšší správní soud neshledal v nyní posuzované věci důvodu, aby se od své ustálené judikatury odchýlil. Jakkoliv nelze učinit závěr, že je jakékoliv rozhodnutí státního zastupitelství, resp. jakýkoliv postup či nečinnost státního zastupitelství, vyňato z přezkumu soudů ve správním soudnictví, je tomu tak nepochybně v případech, kdy se státní zastupitelství nachází v pozici orgánu činného v trestním řízení.

Přestože Nejvyšší správní soud zrušil usnesení krajského soudu pro nepřezkoumatelnost, zároveň shledal, že již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro odmítnutí návrhu stěžovatelů, třebaže z podstatně jiných důvodů než krajský

soud. Nejvyšší správní soud proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. a § 110 odst. 1 s. ř. s. odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení má oporu v § 60 odst. 3 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 19. června 2009

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu